

Till:

i.registrator@regeringskansliet.se
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se
marcus.boklund@regeringskansliet.se
mattias.moberg@regeringskansliet.se
lars.e.olsson@regeringskansliet.se
maria.ahlsved@regeringskansliet.se

PTS befintliga modell för bredbandsstöd är inte anpassad till områden med låg utbyggnadsgrad

PTS har i sin avrapportering gällande *Satsning på utbyggnad av bredband i områden med särskilda utmaningar* rekommenderat att den befintliga modellen för bredbandsstöd ska användas för fördelning av de tre miljarder kronor som tillförs. De sju nordligaste regionerna emotsätter sig starkt myndighetens slutsatser då den befintliga modellen varken träffar områden med särskilda utmaningar eller tar hänsyn till högre utbyggnadskostnader i gles- och landsbygd, vilket borde vara fokus för de medel som ska fördelas.

De tre miljarder som tillförs för bredbandsutbyggnad kommer ifrån den gemensamma jordbrukspolitiken. Huvudsyftet är därmed att skapa konkurrenskraft och minska socioekonomiska skillnader på lands- och glesbygd. Den modell som föreslås av PTS missar det målet då stöden fördelas till stora områden i konkurrens och där de mest kostnadseffektiva byggnaderna ges prioritet.

- De sju nordligaste regionerna anser att den befintliga fördelningsmodellen inte är rätt verktyg för att nå målen i den gemensamma jordbrukspolitiken. Regionerna ser behovet av ett förtydligt direktiv till PTS där områden med särskilda utmaningar definieras och hänsyn till långa avstånd tas i fördelningen av stödet.

Befintlig modell är inte rätt verktyg

PTS förordar att fördela de tre miljarderna från den gemensamma jordbrukspolitiken enligt den befintliga modellen för bredbandsstöd och menar att den kommer att gynna områden med låg utbyggnadsgrad. Utfallet av 2021 års stödomgång visar tvärt om på motsatsen. Det beror på att PTS prioriterar kostnadseffektivitet, dvs att så många byggnader som möjligt ska få stöd, framför övriga hänsyn. Regionerna i norra Sverige ser inte att stödmodellen i dess nuvarande utformning med en så hård styrning på den enda prioriteringen kan leva upp till uppdragets målsättning.

Modellen bygger på att flera län konkurrerar om samma pengar, vilket i princip betyder att byggnader med lägst utbyggnadskostnad beviljas stöd. Så länge det inte finns tillräckligt med medel avsatta för att nå bredbandsmålen i hela Sverige, ner till minst kommunal nivå, kommer nuvarande stödmodell inte att gynna bredbandsutbyggnaden i områden där det relativt sett är dyrare att bygga – dvs i Sveriges gles- och landsbygder. I dagsläget missgynnar modellen systematiskt dessa områden då avstånden är längre och det finns färre kunder som kan dela på kostnaderna.

PTS menar att regionerna, inom ramen för modellen, har möjlighet att prioritera områden med särskilda utmaningar, vilket skulle skapa förutsättningar för att medlen riktas rätt. Regionerna i norra Sverige, tillsammans med landets övriga regioner, är överens om att en sådan konstruktion inte alls fungerar.

Grundprincipen i befintlig stödmodell är att tätare områden har större chans att få stöd eftersom lägst kostnad per byggnad är avgörande. En annan anledning till att modellen inte fungerar är indelningen av utlysningar i tre landsdelar, vilket kan liknas vid en stor upphandling där strategiska anbud ger bäst utvärderingspoäng och därför störst chans att ta hem affären. En region som inte lyfter fram sträckor där det är tillräckligt kostnadseffektivt kan räkna med att dessa till stor del går förlorade i konkurrensen med mer tätortsnära och därför mer kostandeffektiva alternativ. Vidare tar befintlig stödmodell inte hänsyn till geografisk spridning mellan län inom samma stödområde. Det är därför inte troligt att stödet kommer områden med särskilda utmaningar till gagn. Argumentet om "god geografisk spridning" är därför inte särskilt välgrundat.

Regionerna i norra Sverige vill understryka att de tre miljarderna som tillförs är öronmärkta pengar och att "god konkurrens" inte är en garant för att medlen hamnar i områden där de är ämnade, det vill säga i områden med särskilda utmaningar. Tvärt om.

PTS förordar dessutom att de nya medlen ska kunna användas i områden inom statistisk tätort, vilket är förvånande. Finansiering för dessa områden är redan möjlig och bör fortsatt ligga inom ordinarie bredbandsstöd (PTS bredbandsstöd).

- De nordligaste regionerna understryker att den befintliga modellen för fördelning av bredbandsmedel inte kan användas för att rikta medel till gles- och landsbygdsområden, vilket antas vara målet då medlen kommer från den gemensamma jordbrukspolitiken.

Områdena behöver definieras

Ett huvudproblem är att PTS valt att inte definiera vad områden med låg utbyggnadsgrad innebär. I stället väljer myndigheten att konstatera att *samtliga byggnader i byggnadsförteckningen kan anses ha "särskilda utmaningar" då de både saknar tillgång till bredbandsinfrastruktur och förutsättningar för kommersiell utbyggnad inom de tre närmaste åren* (sid 13). Regeringens syfte med uppdraget till PTS kan inte ha varit att identifiera alla byggnader utan uppkoppling, eftersom dessa redan omfattas av ordinarie bredbandsstöd. Att peka på att alla byggnader har särskilda utmaningar och borde därför kunna ta del av de tre miljarderna kan inte anses var i linje med den gemensamma jordbrukspolitikens syften.

Skillnaderna i tillgång till digital infrastruktur mellan tätorter och landsbygder är stora i Sverige. 88 procent av hushållen och företagen i tätorter har tillgång till fast bredband, medan motsvarande siffra för landsbygden är 62 procent. Det leder till en ojämlikhet som får stora konsekvenser för såväl offentlig som privat verksamhet och påverkar möjligheten att attrahera invånare och företag.

Områden med särskilda utmaningar och med låg utbyggnadsgrad behöver därmed definieras för en fungerande modell, vars stöd ger effekt i Sveriges lands- och glesbygder. Utan en sådan definition kommer inte de öronmärkta pengarna att nå sitt mål. Ett första steg bör vara att åtminstone bryta ner de nationella bredbandsmålen på kommunnivå och gärna lägre. Definitionen bör även fokusera på områden utanför tätorter där det saknas bredband enligt 2025-målet och där ett visst avstånd till befintlig anslutningspunkt identifieras. När regionerna kan göra prioriteringen av byggnader utifrån samhällsbehov och särskilda utmaningar och inte som idag tvingas till strategisk anbudsgivning uppstår en verklig möjlighet att faktiskt lyfta de områden som har särskilda behov.

Med en definition av särskilda områden konkurrerar områden med särskilda utmaningar mot varandra, i stället för med tätorter och kriteriet kostnadseffektivitet kan fortfarande tillämpas.

- För en ändamålsenlig fördelning av medlen krävs en definition av ”områden med särskilda utmaningar och låg utbyggnadsgrad”. Den bör utgå från ett nedbrutet bredbandsmål.

Utifrån ovanstående anledningar uppmanar de sju nordligaste regionerna Regeringskansliet att *inte* följa PTS rekommendationer. De sju nordligaste regionerna uppmanar Regeringskansliet att ge myndigheten ett förtydligt direktiv som tydliggör syftet med de öronmärkta pengarna, vilket kräver en tydlig definition av de områden som ska nås av medlen.

Regionerna erbjuder sig att delta mer konkret i arbetet med uppdraget för att konstruktivt bidra till att hitta rätt modell för fördelningen av dessa öronmärkta medel.

Med vänliga hälsningar,

Märta Molin

Regional utvecklingsdirektör
Region Västernorrland

Anna Pettersson

Regional utvecklingsdirektör
Region Västerbotten

Katrien Vanhaverbeke

Regional utvecklingsdirektör
Region Gävleborg

ElsMari Juhlin

Regional utvecklingsdirektör
Region Dalarna

Magnus Aspegren

Regional utvecklingsdirektör
Region Jämtland Härjedalen

Eleonore Åkerlund

Regional utvecklingsdirektör
Region Värmland

Janus Brandin

Regional utvecklingsdirektör
Region Norrbotten